

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrăzătoare de Duminică pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
Vrăzătoare pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napotază

ADMINISTRAȚIA;

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE

de un șir garmeni: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 ba-
ni de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefericite nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Rusia și noua chestie orientală.

(*) Sub numirea de chestie orientală se înțelege chestia politică a Orientului european, născută din luptele dintre Rusia „pravoslavnică” și Turcia — și alimentată de dorințele și aspirațiile popoarelor din Peninsula Balcanică, — și de idealul pan-rus: de-a pune piciorul în capitala sultanilor.

„Protectorul” dela Nord cu iscusință, pricepere, jertfe și metehne a ajuns atât de puternic și primejdios, încât marile puteri europene au trebuit să intervină, pentru a-l pune cu botul pe labe, pentru a-l striga: Stai! În dramul de eutropie, de euceriri, cari amenințau echilibrul european.

Chestia orientală-europeană fiind astfel pusă în stadiul de rezervare a soluției ei, garantându-se susținerea situației actuale de areopag puterilor europene, politica de expansiune rusească nu a întârziat ca, asigurându-și oare-care influență și cultivându-și „proteguții” aci, să se avânte în planul întâiu în extremul-orient, în noua chestie orientală, în chestia chineză.

Pentru a răsbuna și pentru a realiza revoluția Boxerilor contra creștinilor, și în special contra misiunilor din China, puterile europene pornesc războiul contra pieilor galbene, și pe când armatele germane-engleze-franceze etc., ajung în Imperăția „fiului soarelui”, pe atunci Rusia își avea deși înșirate de mult armatele „răsburătoare”.

U acțiunea de atac a armatelor ruse Rusia stă mai la o parte; când înțelesul stău rezervați, Rusia atacă.

Începând tractările de pace, nemulțumirile sunt din partea Rusiei; și în același timp Rusia revarsă oștiri peste Mandjuria.

Angliei i se fac oare-cari concesiuni de căi ferate din partea Chinei; când Anglia se apucă să-și execute calea ferată, găsește în cale opoziția Rusiei, care are concesiune anterioară, pe același teren.

Din alianța puterilor, suntem pe cale să vedem puterile învrăbite, suntem pe cale de-a vedea încăierări pe pacificatorii lumii.

Diplomația rusească a reușit deja până acum, să întoarcă astfel surburile, încât cancelarul de Bülow s'a văzut îndemnat să declare în parlamentul german, că afacerea Mandjuriei e cu totul deosebită de chestia încheierii păcii în China.

Ceea-ce va să zică, Rusia și-a asigurat deja Mandjuria, pe când ceilalți aliați n'au ajuns încă să se înțeleagă ce au de împărțit sau ce avantajii au să-și rezerveze în China. Și, se înțelege, la încheierea păcii nici Rusia nu se va retrage de a-și cere „partea sa”.

Momentul conflictului ruso-englez ne dovedește, că Rusia trata cu China în tot timpul; ear rezultatele acestor tratări nu se ved decât atunci, când sunt aduse la suprafață de împrejurări, cum este și recentul conflict.

Nu mai încapă îndoială, că ochii Rusiei sunt astăzi îndreptați asupra Coreei, cu scopul de-a ajunge ea stăpână deservită pe Marea-galbină, de a ajunge singur arbitriu în extremul orient, în noua chestie orientală.

În acest caz este învederat, că în politica universală, pentru echilibrul politic, forța Rusiei ar deveni foarte primejdioasă.

Pentru cucerirea unei asemenea situații, nu credem însă că ar îndrăzni Imperăția țarilor de a se hasarda. Tonul Engliterii în chestia conflictului, pe de altă parte concentrarea forțelor navale japoneze, sunt pregătiri pentru a înfrunta pe nesățiosul „urs dela Nord”.

Anglia la rândul său nimic nu cruță pentru a-și întări forțele armate în China, ei se pregătește pentru a se măsura cu rivalul său.

Frica de responsabilitate pentru o conflagrație, care nu s'ar margini în China, și trudirea în această privință a diplomației europene, este probabil, că va împiedea o încăerare; deși nici o siguranță nu este, ca de azi pe mâne armele să resune în extremul orient:

Ab oriente lux — armorum!
Azi în Tiencin e încă — pace.

Din Dietă. Camera deputaților în ședința de Joi, 21 l. c. a continuat dezbaterile asupra proiectului de lege pentru societatea de navigație „Adria”. Oratorul ședinței au fost: kossuthistul Pichler Győző, apoi Bakovszky István și Major Ferenc (din partidul popular), cari nu pot primi proiectul nici în general. Dezbaterile a rămas să continue Luni, deoarece ei, 22 l. c., Casa magnaților a ținut o ședință, în care s'a desbatut și primit proiectul bugetului pe anul 1901 și s'a ales comisia pentru covoă, în persoanele: episcopul Szmeceányi Pál, contele Desseffy Aurel, baronul Harkányi Frigyes, Lukács Antal și marșalul Pallavicini Ede.

În aceeași ședință s'a adus în casa magnaților și afacerea crucii, prin contele Zichy Nándor, care a învinuit aspru pe ministrul de culte Wassics pentru procederea lui incorectă față de această chestie gingașă. Ministrul a răspuns imediat, spunând, că tocmai înțelegerea prin scandalul său a insultat crucea la universitate.

Incompatibilitatea.

Proiectul de reformă a leișit de incompatibilitate, care a făcut atât zarvă, se apropie timpul să fie adus în dezbaterile Dietei. Parerile și atitudinea diferiților bărbați de stat maghiari dau de bănuț asupra viitorului acestor reforme.

Întru cât privește întinderea incompatibilității și asupra Casei de sus, însuși Tisza Kálmán a declarat pe față, că este contra; incompatibilitatea să se mărginească asupra Dietei. Contele Árbín Csáky e de părere, că însuși Casa de sus să-și facă proiectul de incompatibilitate pentru sine. Contele Apponyi nu admie inițiativa Casei de sus în absolut nici un fel de chestie; ear' întinderea incompatibilității asupra Casei de sus o primește numai în principiu. Întru cât se atinge de aplicarea ei, o rezervă pentru viitorul sesiune parlamentară. Szilágyi Dezső și de astă-dată se

presintă ca un sfinx: până acum nu s'a declarat nici într'un chip, nici în altul. Andrassy-estți împărășesc punctul de vedere al lui Apponyi. O acțiune a lui Tisza István, spune „Pesti Napló”, a deveni legendă.

Ziarul guvernamental crede că votul va merge ca pe șnur. Să aibă „Pesti Napló” un — presimțământ?

Deși spune că singura considerație, dacă trebuie să se întindă incompatibilitatea și asupra Casei de sus, mai este de arănat în chestie, având în vedere amestecul de propuneri singuratic ce s'au prezentat comisiei care a elaborat proiectul de reformă și având în vedere împregiurarea, că ministrul nu a luat poziție pentru propunerea comisiei, nu se identifică cu proiectul, ci îl socotește de independent, care întru nimic nu e legat cu autoritatea și demnitatea sa, — ne vine a crede, că proiectul așa cum se va prezenta, ciungărit, se va mai ciungări și în Dietă și va deveni o lege fără rost și mai ales fără efect, întru cât privește punerea stavilei gheșefării „părinților patriei”, negustorilor mandaturi.

Demisiunea generalilor români

(*) Născută ca fulgerul de iute. Nu zadarnic se zice doar, că minciuna are picioare lungi. Astfel și știrea că o mulțime de generali, „aproape toți” — scriau ziarele unguerești — au demisionat din armată, drept demonstrare împotriva guvernului Sturdza, a ajuns la Sofia, unde, ca și la Budapeta, a cauzat bucurie mare.

Cum nu era să se bucurie oamenii lui Sarafoff de ori-ce știre rea privitoare la armata română, fie această știre chiar o minciună?

„Reforma”, ziarul lui Sarafoff, nici nu întârzie a încuragia pe frații sei să nu le fie frică de Români, ei să continue curajoși lupta lor cu — toporul, căci armata română este așa de mult desorganizată, în cât nu mai poate lupta...

Bieții Bulgari! Dorința lor ei o ved drept realitate, ori cel puțin au ajuns să se ia după sfatul unor „șefi” cari îi îmbată cu apă rece: cu neadevăruri sfruntate, numai pentru a potența în ei sentimentul național, ei fanatismul care deja și până acum i-au împins la acte de bandiți.

De altfel ce să ne mirăm? Același ziar scria zilele acestea că lui Sarafoff și oamenilor lui nu-i pasă nici de — Europa întreagă, ei Macedonia va fi luată dela Turci, ori ce ar face marile puteri!

Ne mirăm însă de altceva: „Tribuna” și în această chestie se află în tabăra presei maghiare și bulgare.

Astfel, ca dă crezământ svonului că un lucru grav s'ar petrece și plină de îngrijire că se prăpădește armata României, în numărul dela 7/20 c. serie:

„Bine ar fi dacă divergențele s'ar pute conplana, ca armata română să nu fie lipsită de capacități, cum sunt cei cari vor a eși din cadrele armatei”...

Unde va fi auzit dl Rațiu despre divergențe și cum socoate să se complaneze divergențele, aceasta desigur nu va spune-o.

La tot cazul, M. Sa Regele Carol I și primul său consilier D. Sturdza ar trebui să ia în socotintă sfatul ce li-se dă într'un ziar autorizat, și să caute un remediu, pentru-că — vorba „Tribunei” dela 8/21 Martie —:

„Retragerea în masse a atător forțe probate, lasă de bănuț asupra adevăratei cauze a demisiilor.”

Retragerea a șese generali, dintre cari unii boinavi, alții puși la loc unde nu-i absolută necesitate să fie, și toți câte cu peste 40—44 ani servicii, pentru „autorisată” înseamnă retragere în masse!

Bătrân venerabilul dl Rațiu, dar are încă fantasmă.

De altminteri, deoarece-ce bănuim că dl Rațiu nu cetește decât lucruri pe cari i-le furnizează mâșterul său mai proaspăt din redacție, ear acesta și-a făcut educația de gazetar la Magyarország, recomandăm dlui Rațiu să citească, privitor la demisia generalilor, următoarele rânduri din articolul de fond al ziarului „Apărarea Națională”, numărul dela 7/20:

„Dl Sturdza e un bărbat cuminte, instruit și zărnit”, mai este încă și om de stat trecut prin toată școala politică înalte; mai este încă și absolut devotat Regelui, peste cuvântul Căruia nu va trece, când vor fi de luat măsuri pentru armată. Ori-cari să fie, de vor sta să fie — om în șile domniei sale mică nemulțumiri pe care are sau cutare — de colo sau de dincolo — nu va face războiul la Războiul, decât risipei și prisosurilor. Va da cu tunul în ce-tătuia contracțiilor, și va sfărma o. Atât mai rău pentru cei pitiți în ea împreună cu contracții... Înă așa ispravă cu greu se pute face de către un militar, căci cari sunt militarii aceia cari să-și aprindă paia în cap cu a lor. În tot cazul domnul Sturdza, de când e leader al Național liberarilor, n'a stricat încă nimica din întecimile noastre militărești. Să se mai aștepte așa dară — nu „cu frică și eutremur”, ei cu încredere în virhovnicul sfetnic al Coronei!”

Articolul este subscris de dl V. Păun, despre care dacă n'o știe, spunem noi dlui Rațiu că a fost profesorul Alteței Sale Principelui Ferdinand. Va mai ști apoi dl Rațiu că Apărarea Națională este și organul bătrânului naționalist V. A. Urechia; aceasta o amintim ca să ne provocăm la o autoritate pe care dl Rațiu n'a micșorat-o, ei a recunoscut-o întotdeauna.

Tot Apărarea Națională mai scrie:

„La intrarea publică înaintă Duminică de partidul liberal în Capitală, șeful partidului, d. prim-ministru și ministru interimar la război Dimitrie Sturdza, a luminat această chestiune delicată, dând explicațiuni ce trebuise să curme ori-ce îngrjișoare.

Nici un motiv politic nu a deteminat demisiunile generalilor.

„Șase generali, cari au servit timp îndelungat țării trecând unit din ei chiar peste limita de vârstă fixată de lege, vor să treacă la odihnă regalându-și drepturile la pensiuă. Dorința legitimă, în contra căreia nu are nimeni nimic de zis.

Ne găsim în fața unui fapt absolut normal.

Faptul acesta nu numai nu aduce vre-o tulburare în organismul scumpei noastre armate, dar încă după declarațiunile

făcute de dl Sturdza, înlesneste ușurarea unora din greutățile situației.

Nu prea sperăm însă ca să fie liniștit și dl Rațiu, știind noi că la d-sa e boala cronică să fie totdeauna îngrijorat când sunt la guvern liberalii, ear nu nașul ginerelui d-sale.

Tulburările din Rusia.

In capitala Rusiei în ziua de 17 Martie s'au petrecut evenimente în urma cărora perechia imperială, văduva mamă a țarului și sora lui precum și familia întreagă, au părăsit orașul și pentru vreme mai îndelungată s'au stabilit la Ciarscoie Selo, loc adăpostit.

Ce s'a întâmplat adică? Eată ce. S'a descoperit o întinsă conspirație a tinerimei universitare, care chiar în acea zi a provocat în biserică și jurul bisericii Cazan o adevărată revoluție. 20 poliști, 4 cazaci, precum și șeful acestora, au fost răniți, ear din public au fost răniți, unii ușor, alții foarte grav, 32 bărbați și femei. Atâta recunoaște și presa oficioasă rusă.

S'au arestat însă, în același timp, 760 persoane, ear corespondențe particulare aduc știrea despre moartea a 12 studenți și o studentă. Sute de studenți au fost duși apoi, în trăsură închise, la gard, d'acolo probabil spre Siberia!

De două săptămâni scene de astea se repetă nu numai la Petersburg, dar și în Moscova, Kiev, Karkov și Odesa. Causa: studenții nu sunt mulțumiți cu regulamentul actual privitor la viața universitară, aflându-l prea aspru. Nu le permite, între altele, nici o reuniune. Eată de ce ei au mai provocat greve și tulburări în 1887, în 1897 și 1899. S'atunci însă au fost pedepsiți aspru.

Nu s'au miuit însă, ci reprezentanții studenției tuturor universităților s'au adunat anul trecut într'un congres la Odesa și au hotărât să lupte înainte pentru a li se da drepturi și peste tot, pentru a se schimba sistemul de învățământ și tratament la școlile superioare.

Se înțelege, mai mult s'au luptat contra ministrului Bogolievov, pe care mai zilele trecute un student l'a și împușcat, drept răzbunare pentru că a nenorocit pe alăția studenții. Din cauza lui, înainte cu patru ani, studenta Witowa s'a sinucis în temniță, vârsându-se cu petrolul din lampă și arsând, ear studenții universitari din Petersburg au fost bătăuți cu canciuca.

Ce rezultat vor avea arestările de acum, vom vedea. Sigur e un lucru: situația chiar în Petersburg este atât de gravă, că țarul a plecat din oraș, nesimțindu-se în siguranță, mai ales că mișcării studențimii s'au alăturat și mii de muncitori, în cât dacă nu năvăliaș de odată cazaci, să împărștie pe revoltați, tulburările erau să ia în stăpânire întreg orașul.

Din România

Dela Academie.

Sedința de Mercuri a fost deschisă de Majestatea Sa Regele, la ora 2¹/₄.

Dl Iacob Negruzzi vicepreședintele, ea cel dintâi cuvântul și într'un scurt discurs urează Majestații Sale Regelui bună venire în mijlocul Academiei și aduce aminte dragostea ce Majestatea Sa a arătat totdeauna pentru dezvoltarea stărei noastre culturale cât și pentru cercetările făcute în deosebitile ramuri ale științei.

Majestatea Sa a răspuns, aducând mulțumirile sale tuturor aceluia, care și-au depus munca lor, pentru propășirea neamului românesc pe ori ce cale.

Majestatea Sa citește apoi un interesant studiu asupra Corespondențelor Regelui Frederic al II-lea al Prusiei privitoare în relațiunile Moldovei cu Turcia.

În aceste relațiuni a jucat un mare rol Benoit, ambasadorul Prusiei la Constantinopol și un anume Laroche, un francez ce sta în stiluse legătură cu principii Moldovei, ale căror acțiuni și intențiuni le raporta curții Prusiei.

Auditorul a ascultat în picioare și cu multă atențiune, cele relatate de Majestatea Sa, care ca de obicei, s'a exprimat într'un stil concis, dar cât se poate de clar.

Majestatea Sa Regele a isprăvit relațiunea s'a, aducând aminte de acele timpuri, când Domniul român era pus sub epitropia Turciei, până când la 1877, am dovedit cu brava noastră armată, că ne putem guverna și singuri.

Aplauzele entuziasmate ale auditorului, au subliniat această faptă.

Apoi, Majestatea Sa, luând loc pe scaunul presidencial, a dat cuvântul ilustrului naționalist dl V. A. Urechii.

D-sa a vorbit despre „Oligarchia și regulamentul organic“.

Din străinătate.

Alianța Slavilor din Balcani. Ziarul bulgar „Reforma“, organul comitetului macedonean revoluționar, susține și mai departe în chipul cel mai hotărât, că relativ la chestia macedoneană s'a făcut un pact între Serbia și Muntenegru. Eată anume ce spune numita foaie relativ la chestia aceasta:

„Încă în anul 1897, când tinerul rege

Alexandru a făcut o vizită la Sofia, între Serbia, Bulgaria și Muntenegru s'a încheiat un pact formal, sub protectoratul unei mari puteri. Scopul acestei alianțe era, ca să împartă între olandă Macedonia. Serbia ar fi avut să capete partea dela Vardar spre apus cu valea Pein. În contra acestei împărțiri însă Bulgaria a protestat și, fiindcă avea teamă de încercături serioase, ea a eșuat din alianță. Dar' acel plan al monarhiei austro-ungare, ca să facă o linie ferată din Bosnia până la granița turcescă: a pus în mare agitație spiritele din întregul Balcan și statele interesate din nou au vrut să încheie un pact, pentru-ca să facă greutatea politicii monarhiei austro-ungare. Tendința Austro-Ungariei, de-a aduce Saloniki în sfera nemijlocită a intereselor sale: se zădărnicește prin pășirea unitară a Serbiei și Muntenegrului, care pășire nu are numai scopul de-a apăra interesele speciale ale acestor două state, ci și de-a regulea afacerea dismembrării Macedoniei“.

O fi, căci copiii și nebunii adese-ori spun adevărul.

Una, la întemplieră!

Pesimisto-„autorizați“ sau Iazaroni călugări. — ori lipoveni! Serata din Sibiu, bine pusă la cale de „integer, scolarisique purus“ Elias alias Dadu, reflectează într'un număr recent la următoarele spuse ale „Drapelului“ Iugojan: „Noi înțelegem rostul acestor colonizări în hotarul unei comune curat românești, cam este Chișoda și suntem și „guri, că și acolo vor obișni aceleași rezultate ca și coloniile celelalte de prin Banat, — prin următoarele meștere cuvinte: „De nu s'ar înșela în privința rezultatului confrății dela „Drapelul“.

Cât pesimism, de când cu... bilanțul!

Pișteleala sibiană devine însă și mai comnăchistă, când, vorbind de un bust de femeie, într'o cronică, (numărul de Mercuri) ține la reflexiunea: „Fără cap îi țide mai bine, cum le ar șede de almintrelea tuturor femeilor arca...“

Cum bine le șade și redactorilor dela „Tribuna“!

Cum se vede, confrății au intrat pe cei cu „Zwei-Kinder-system“, și s'a cogit de a se candida de birjar muscali la București.

De astfel acesta ar fi un progres moral: din Redacția lui „Magyarország“ la „Tribuna“ și de-acî — la București, — chiar și pe capră.

Bravă „școală“!

Cine ne regulează.

Domnul Ciorogariu, trecut în tagma monachală, a ținut să mulțumească alegătorilor pentru încrederea cu care l'au onorat alegându-l atât în sinodul eparhial, cât și în congresul național bisericesc, și în acest act de urbanitate a mai recomandat pentru viitoarele alegeri pe dl Dr. Sever Ispravnic. Epistola a fost adresată către preoțime, către învățători, și așa fel, ca să evite și aparența unei presiuni față de subalterni. Această epistolă este tendențios mutilat publicată în „Gazeta Transilvaniei“ și spor-garnisită cu obicnutele insulte. În interesul adevărului o publicăm aci în întregime:

Multi Onorate Domnule!

Cercul electoral mirenesc al Aradului m'a fost onorat cu alegerea în sinodul eparhial. Împrejurările au adus cu sine, ca să-mi depun acum mandatul de deputat sinodal mirean al cercului aradan.

Când am onorează Vă aduce această la cunoștință, îmi țin de datorință, a mulțumi alegătorilor și în special P. T. Domnii Tale pentru onorarea, ce mi-ai făcut prin încrederea pusă în mine și totodată îmi iau voie a profita de ocaziune pentru recomandarea Domnului Dr. Sever Ispravnic, avocat în Arad, de succesor, într-un câț l'afli și din partea D voastră uradnic reprezentant al cercului.“

Arad, 22 Febr. (7 Martie) 1901.

Romul Ciorogariu.

Ei și! Se vede că corespondentul „Gazetei“ n'are simț pentru urbanitate, ci înțreagă forța lui consistă în a mistifica și insulta.

Să mai spunem una. Tot dl Ciorogariu în două scrisori adresate către doi amici ai săi, ear nu stau în funcțiuni bisericesti, și-a permis a scrie, „că cercul Lipovei s'ar onora pe sine, dacă ar alege de deputat sinodal pe fiul cercului și academicianul Dr. Atanasie Marienscu. Amintim această, fiind-că și acest lucru i se pune pe răvaș din partea aceluia, ear nu adă altă diferență între om și om, decât că unul este mai mare decât celălalt.“

Scriem acestea, ca să știe cum se face presuete în era nouă.

Altfel după corespondentul „Gazetei“ numal Stefan Cicio, reprezentant propagandei unite, are dreptul de a corteși pentru alegerea deputaților în sinodul ortodox, căci, vezi Doamne, el are binecuvântarea neamurilor de a pune preoți, protopopii, a premia pe greviști și scam a alege deputați sinodali! Ori nu știe dumniațului nimic de corteșiile lui Cicio?

Altfel în zilele trecute se mai scrisese în coloanele „Gazetei Transilvaniei“, că dl

*) Cele subliniate corespondentul „Gazetei“ le-a suprimat. — Redacția.

Amurg.

Lumina și 'ntunerecul,
De când e 'n cerciuri lună,
S'adoară 'n drum și se doresc
Cu dragoste nebună.

Eu-l o copilă ca un vis,
Cu plete lungi bălăe...
El furtunat e și 'nchis,
Cu ochi ca de vâpae.

Când el întinde către ea,
Zimbând, a sa aripă,
Ea se oprește, scade 'ncet,
S'ar face cât o clipă.

Atunci el se oprește 'n drum,
Și dorul își alungă...
Ear' ea pornește 'n urma lui,
Și crește, să-l ajungă.

Olată 'n drum s'au întâlnit;
Eram și eu de față,
Și el părea mai luminat
În albele ei brațe.

Setos și lung s'au sărutat,
Și s'au privit de-aproape,
De sta pământul fermecat
Cu lacrimi mari în pleoape.

Și ea ochi tainic de copil
Ce caută prin perdele,
Sclipiau pe cer, făr' a eși
Sămînț mic de stele.

Și eu simțit-am lacrimi mari
Pe față 'ncet că mi eurg;
Știi locul, unde i-am văzut
E tainicul... amurg.

Cântec.

Ah, nu e cântul tău anume,
Ce m'a făcut să plâng încet;
E-un farmec neștiut de lume
Și nepătruns, făr' de poet..

E fericita 'mbrățigare a rinului
Iubit pe ascuns...
La care s'ascult fără 'ncetare
O viață, nu mi-ar fi de-ajuns.

Din tine cântă, posie,
Eternul, nesfârșitul cânt...
E un izvor de apă vie —
Ce-și caută calea 'nspre pământ.

Pe lac.

Presărat cu flori de apă
Doarme lacul fermecat,
Luna vine deși adapă
Stelele ce-au însetat.

Paltini împrejur țin strajă,
Licurind curge-un izvor —
Și 'ngânați de-a serii vrajă
Greureșii cântă 'n cor...

În gonunchi în iarbă rară,
Lângă lacul fermecat,
Beau din liniștea de seară,
Beu cu suflet însetat.

Sinamăgire.

Vino dar... sinamăg're,
Și-mi ascunde ce e lut,
'ntinde valul tău subțire,
Ca să știu ce-i fericire:
Rău... necunoscut.

Dă-mi din zărea ta o rază,
Ca pe suflet să mi-o pun,
Și pe inima cernită
Și pe vatra părăsită
Pentru ziua de Crăciun.

Cântați-mi.

Cântați-mi doina ce 'mprejur
O știe azi tot satul...
Despre crăiasa cu păr sur
Ce 'și-a uitat palatul.

Cum a umblat din loc în loc
'Și-a rătăcit a silă,
Purtată 'n drum făr' de noroc
De-un cântec fără milă.

Ca să 'și-l ștergă din auz,
Cum a clădit altare,
Zădarnic, ori unde s'a dus,
Cântare tot cântare...

Cântați-mi doina ce 'mprejur
O știe azi tot satul,
Despre crăiasa cu păr sur
Ce 'și-a uitat palatul.

Maria Cimșm.

Horogariu a bătut la consistor pe un elev revist. Vine apoi fratele elevului și cu proclamația de scuză, dă desmintă infamiei calomniei, și „Gazeta” nici cea mai clementară datorie de conștiință nu o are, ca atunci, când un bărbat este acuzat de calomnie în cinstea sa, să își deslășească coloarele adevărului și să publice declarația d-lui învințitor Stefan Roja, care va fi trimis și ei.

Ear' acum din declarația de sus lasă să apară pasagiul ultim, ca să apară de o cârmă impunere a candidatului Dr. Ispravnic. Ce va să zică acest: maniere gazetărești?

Judece publicul cel mare și nepreocupat.

CUGETĂRI.

Nici odată mintea nu conduce, ea arată numai alternativele. Direcțiunea finală o hotărăște inima!

Arta vieții? Reservă, direcțiune, răceală în genere negațiune și în resumat abnegațiune.

Titu Maiorescu.

Adevărul aur? După aur fug toți, de aur fug toți!

Ușor amor, care se sfârșește cu amicitie nu a fost amor!

Pasiunile înjosec, pasiunea înalță. M. Eminescu.

Noutăți

Arad, 28 Martie n. 1901.

Populațiunea Austriei. În Austria s'a publicat, ca și la noi, rezultatele generale ale conscripției. Austria are 26.107.891 locuitori. Sporul în 10 ani este de 2,219.891, sau de 93 la sută.

Dintre provincii mai mulți locuitori are Austria de Jos, Moravia, etc. Cea mai puțină este Vorarlberg cu 129.816 locuitori. Bucovina are 729.921 locuitori. Sporul în 10 ani 83.330 (12,9 la sută).

Distincție d-lui A. D. Xenopol. Academia de științe morale și politice din Paris, în ședința sa de la 3/11 Martie curent, a luat aproape cu unanimitate membru corespondent al ei pe dl A. D. Xenopol, profesor și rector al universității din Iași. Din aceste candidați pentru acest loc onorabil au fost singurul recomandat de secția istorică printr-un elogios raport al d-lui Alfred Hamard, fost ministru al instrucțiunii publice și autorul strălucitei precuvențări la opera d-lui Xenopol „Histoire des Roumains de la Péninsule Trajana”.

Inmormântarea mult regretatei domnișoare Ana Petco, al cărei cadavru a sosit în Arad duminică dimineață din Abbazia la Arad. Va face azi, în 28 Martie n., la orele 2 1/2, în cimitirul din Arad.

Adunarea „Timișană”. Drept răspuns la raportul ce am dat despre adunarea generală a „Timișanei”, corespondentul nostru din Timișoara ne scrie:

„La acea parte din raportul direcțiunii, care atinge cumpărarea (cu care nu se poate mai bun!) a casei d-lui Rotariu, adunarea nu a adus nici un deciz definitiv, căci președintele, iritat fiind peste măsură, auzind vot de nelcredere, nici n'a mai putut să facă; i-a fost frică de al său vot de al institutului”.

Ca și la „Someșana” din Dej, și la „Timișana”, chestia cumpărării casei directorului, se vede că nu are valori mari.

Bucuria celor săraci cu duhul. Lazaronii dela Sibiu nu mai pot de bucurie că „Gura Satului” nu se mai tipărește în tipografia noastră. Vede înfrăntă un „divorț”... Al mabil crainic mai este și Silvestrahe. Nu cum va vrea el să-i facă „frumosul” uneia dintre divorțate?

Cât privește acum chestia că ni-am schimbat manuscrisurile, cum s'a întâmplat între „Tribuna” și „Telegraful” cari și-au schimbat și manuscrisurile și redactorii, se înșală Samurache. Fie care dintre noi merge pe ceea ce și-a tras-o dela început, indiferent de daraverea tipăririi, și dacă lazaronii pretind că facem și noi „lătură” din coloanele ziarului nostru când ne ocupăm de persoanele lor, n'avem să protestăm: ei își cunosc mai bine valoarea și știu la ce se poate degrada o foaie când e silită să amintească și de bietele lor existente.

Un fișpan ungar fugit în America. Foile ungherești publică știrea sensatională, că baronul Fidák Miklós, deputat dietal și fost fișpan al comitatului Albei-Regale, un aristocrat ungar, care în două rânduri fusese adus în combinație de a deveni și ministru: întâiu, ca ministru de agricultură, după retragerea contelui Bethlen András, ear' a doua oară, ca ministru a lătare, după demisionarea baronului Jósika Samu, — zilele trecute a părăsit Budapesta, unde locuia cu familia, și a fugit în America. Pricina la asta e, că baronul Fidák era înglodat în datorii, de cari nu era cu puțin să mai scape, ear' creditorii zi de zi îi năvălau pe cap. N'a știut nici familia de fuga „boierului”. După o știre din urmă, baronul Fidák a pornit în lungul drum cu fiica sa vitregă și din Liverpool a trimis soției sale ultima scrisoare, în care spunea, că a plecat spre America și o roagă să plece și dînsa în urma lui. În aceeași scrisoare spunea, că din America va adresa cercului său electoral (Bodajk) o epistolă, în care va abzieca de mandatul deputăției. — Fugitul ex fișpan și deputat, a lăsat în urmă sa o datorie de 120.000 coroane; atîta spun foile patriotice; cine știe însă cât și ce va mai fi aievea? Afînd de asta, creditorii au cerut arestarea baronului, ear' tribunalul extradarea lui din partea Dietei, la ceea ce comisia respectivă dietală i-a și suspendat dreptul de imunitate.

Conferințele literare din Cernăuți. Cetim în „Desteptarea” din Cernăuți: Conferința ținută duminică de dl V. Cilievcu (despre „Pecate românești”) a avut mare efect privitor la satiră și hazul deosebit. — Conferința a treia: „Horia, după tragedia istorică de Ghiță Popp”, se va ține mâine, duminică, la ora obișnuită.

Noul candidat de advocați. Ni se scrie din Cluj, că d-nul E. Mocean și Pavel Obădean supunîndu-se la rigurosul istoric la universitatea de acolo, l-au depus cu succes ban.

Cassier defraudant și siancigaș. Încă din tinerețe, Tóth József a funcționat până în zilele trecute ca un „zele” cassier la teatrul național din Cluj și cassierului Tóth totdeauna mari sume de bani li treceau prin mîni, ear' patrioții aveau într'însul încredere neîșterșită. Îmbătrânise dl Tóth în această funcțiune, unde avea o remunerație anuală de vreo 2600 coroane, din cari însă, așa se vede, nu se ajungea; căci alt fel cum s'ar și pute explica faptul, că el s'a lîntins și la sume, cari nu erau ale lui.

Zilele din urmă cassierul Tóth devenise moros. Marția trecută și-a sărbătorit ziua onomastică și mulți prieteni și cunoștinți s'au grăbit să felicite pe bătrînul cassier, dorindu-i încă multe zile onomastice.

Unia dintre gratulanți, cari i-se prezintaseră înainte de amezzi, i-a răspuns: „Cine știe, ce poate să urmeze: Heute roth, morgen tot!”. — Și el a avut dreptate. Între orele 3 și 4 după amezzi s'a prezentat la el în birou un bun cunoscut, tot cu gîndul de a-l felicita de ziua numelui. La intrare însă, caspele a rămas înmărmurit: bătrînul cassier Tóth dădea mort pe palmiment și la un pas dela el — un mic revolver, cu care și curmase însuși viața, trăgîndu și un glonț în tîmplă.

Cu o oară mai tîrziu, în cancelaria sinucisului cassier o comisie începu să scoată treze cassa și a doua zi s'a găsit o lipsă de 87.535 coroane, pe cari bătrînul cassier le defraudase în cursul vremii și le cheltuisese pe ce el a știut.

Ar fi însă cel puțin un lucru greșit, dacă s'ar crede, că Tóth ar fi cel din urmă între „cassierii” așezămîntelor „patriotice”, despre care se duce în lume asemenea veste.

Din blăstămările jidovești. În orașul „Kultur-eyylt”-ului, în celebrul Cluj, mulți ani de a rîndu a trăit înșelînd și jupuind, cum rar se mai întîmplă, celebrul cămătar jidav Berkovics Benjamin. Cu camete enorme și în chipul cel mai detestabil imprumutată adevărate sume de bani aristocrațiilor scîpătați și tinerilor risipitori, ajunși în strîmtoare. Nu de mult părăsise celula temniței, unde robise mai multe luni pentru uneltiri de usură neiertată. Tot din pricina lui se sinucisese odinioară în Cluj un tîrîr patriot boieras, prin care Berkovics falsificase un mare câmbiu de usură și, când nu l'a putut plăti la timp, l'a predat judecătoriei. Acum zilele trecute, fiind pornit contra lui un mare proces de cămătarie, pentru care avea să robească mai mulți ani de zile, Jidanul Berkovics și-a adunat de pe la bănci întregă averea, prin mijelie agonisită, vreo 150.000 coroane, și-a scos un pasaport pentru străinătate și a dispărut din Cluj fără urmă. Soțiet și ficel sale nu li-a lăsat decât un cofer cu un revolver, cu care să se impuste, dacă vor, amădeu...

Și asemenea „patrioți” sporesc „nația singură alcătuitoare”!

Cercetare criminală în contra unei regine. Mai zilele trecute trăsura reginei Belgiei a strivit de moarte pe un moșneag într'o stradă din Bruxella. Regina s'a coborît numai de cât din trăsura și a dispus să se ia toate măsurile pentru lecuirea bietului rănit. Pe lângă toate îngrijirile ce i s'au dat însă în spital, nenorocitul a murit la urma ranelor. După cum prescrie legea belgiană, nu numai birjarul, ci și stăpînul trăsurei e responsabil de faptul săvîrșit și astfel procurorul de stat din Bruxella e silit, în cazul de față, să pornească cercetarea criminală nu numai în contra birjarului, ci și în contra reginei.

O știre de senzație. O depeșă din Monte-Carlo, anunță că bancherul Mauriciu Ephrussi a cîștigat de două ori toți banii vestitei bănci de joc din oraș.

Cîștigul lui întrece un milion. Bancherul Ephrussi e nepotul lui Alfons Rotschild.

Se știe, că suma cea mai mare ce se află de obicei în bancă la fie care din jocurile dela Monte-Carlo este de 2 milioane de franci. Este deci probabil, că dl Ephrussi a cîștigat această sumă sau cova mai puțin.

Sunt foarte rari casurile când un jucător face să sură banca. În cazul acesta masa de joc se acoperă cu un postav negru și se arborează un drapel negru pe clădirea palatului de joc.

Recordul longevității. Peștii se pot lăuda că au viața cea mai lungă. Un naturalist englez afirmă, că crapul trăiește 5 sute de ani; sunt în aquarium imperial rusec craci cari au seaze secole. Peștii aurii devin usor centenari. La museul din Mainheim se păstrează scheletul unui pește prins la Kaiserslauten în 1497. El e lung aproape de 6 metri și cântărește aproape 175 kilograme și are legat de un solz un inel cu următoarea inscripție în limba greacă: „Eu sunt peștele pe care cărmuitorul universului, Frideric al II-lea, l'a pus cel dintîiu în acest lac la 5 Octomvrie 1280”. Deci în momentul pescuirii peștele acesta avea cel puțin 267 de ani.

Necrolog. Afîm, că fruntașul țaran și vice-primar din Măndruloc, Dimitrie Ștefanuț, a înțecat din Viața Joui, 21 l. c. În orașul de război, Măndruloc, în ziua azi se așază amezzi. Îl jălesc soția cu doi copii și numeroase rudeni, între cari și fratele decedatului, dl Iarca Ștefanuț administrator protoșesc. Fie l' jălesc usor; ear' familiei li trimitem sincere condolențe.

Post de scrietor notarial. La notaristul cercual din Măndruloc (comitatul Aradului, posta Glogovați) se caută un scrietor, care are praxă suficientă în agendele notariale și posedă limba română și maghiară în scriere și vorbire. — Salar anual: 600 coroane și proviziunea întreagă, afară de spălat.

O doamnă tînră, cu banș creștere și cultș, cauă loc de menajeră la un domn vîluc cu stare, la un preot vîduv etc. — A se adresa la redacția foil noastre.

Avis. În prăvălia mea de manufactură și de fer în Abrud am lipsă

de trei învețaci români, și anume 2 pentru prăvălia de manufactură, ear unul pentru prăvălia de fer. — George Ivașcu, comerciant.

Taine omegești. Zilele trecute s'a întîmplat în Roma următorul caz: În gara principala sosește trenul fulger dela Milano. Un domn tînr și frumos, îmbrăcat în haîne scumpe, se coboară dintr'un elegant cupea de clasa întâiu. Strigă un scrietor, îi predă un geamantan și un bașeis bogat și îl roagă să-l ducă geamantanul într'o birjă până pe piața principala a orașului lângă primărie, de unde îl va lua în câteva minute. Servitorul nimit de mulțimea bănilor primiti drept bașeis, pe loc se urcă într'o birjă și pornește cu geamantanul, spre piață, în fața primăriei. Însă ce să vezi? Așteaptă bietul servitor o oară întreagă, așteaptă două și domnul, stăpînul geamantanului nu se mai arată. Neliiniștea bietului servitor creștea din ce în ce tot mai mare. Începuse a se bucura, că bogatul domn anume l'a dat acel geamantan tainic, ca să nu-l mai ceară înapoi. Cine mai știe ce comoră s'o fi aflat în el? se mîngăia servitorul în neșpusă năvădare. Deodată se aude un glas de copil mic. Venia din geamantan. Servitorul încremeneste de groază. Chiamă în grabă un polișist și îl istorisește pe fugă teată pătania. Nu mai era vreme de perdut, căci geamantanul plîngea mereu. L'au dus la primărie și deachizîndu-l cu multă îngrijire și curiositate, — care nu fu surprinderea tăburora când aflară în geamantan o copiliță de câteva zile înfășată în mătasă scumpă. Pe fașă și pe perov de mătasă era imprimată eblema de conte. La o parte la geamantan se mai afla și un plic. În plic o avere întreagă: treiseci de mii de lire și o epistolă anonimă, prin care cele 30.000 lire se destinează pentru creșterea și înzestrarea copilului.

Mulțămită publică.

Neputînd tuturor în parte, — pe calea aceasta ne luăm voie a mulțămi ferbinte On. Public, dame și domni, mai ales preoții celebrante și corpul învințitor din loc, cari au bine voit a lua parte în număr atât de frumos la înmormîntarea scumpului nostru fiu Filimon Anciu, officiant la poliția din capitala țării și oficer în rezervă, slinîndu-ne mult prin prezența D-ilor durerea sădoroitoare, căștinată prin lovitura grea ce am îndurat. Îndeosebi exorimăm profundă mulțămă: P. C. Sale D-lui arhimandrit Augustin Hamsea pentru osteneala cu îndeplinirea ceremoniilor și pentru frumoasa cuvîntare funebrelă; apoi Corului semantial din loc pentru executarea frumoaselor cântări funebre; întreprinzătorului de înmormîntări, d-lui Carol Csutak pentru osteneala prestată la tristul act, începînd din Budapesta până la arucarea în Arad a osămintelor, și, în fine, colegilor din Pesta și deodată, pentru cununa trimisă pe sicriul scumpului nostru defunct.

Arad, 22 Martie n. 1901.

Jahnica familie.

ULTIME ȘTIRI.

București, 22 Martie. Azi s'au făcut alegerile colegiului I. de Senat. Guvernul a reportat prețutîndeni o victorie strălucită, candidații sei întrîind majorități imense.

Darban, 22 Martie. Buri au împrășit trupele engleze comandate de generalul Campbell Englezii au părăsit orașul Vrede (în Oranje) și s'au retras la Standertown. Buri îi urmăresc pe fugarii englezi, cari duc cu ei și 200 răniți.

Londra, 22 Martie. Bota a început din nou ostilitățile, ocupînd lînia ferată spre Delagua. Kitchener a declarat, că trupele engleze sunt prea slabe și obosite, pentru-ca să atace pe Buri. A cerut ajutoare grabnice.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red: respuns: Ioan Russu Știrianu.

**Semințele
MAUTHNER**
cunoscute în toată lumea poartă
pe fiecare pachet numele seminței
MAUTHNER

Semințele fără de eticheta
cu numele MAUTHNER sunt a se res-
pinge chiar și dacă s'ar vinde sub firma
aceasta.

Mai bune și mai de încrezut nu
există semințe pentru **economie** și
grădina ca și cele ce se furnizează de 27
ani dela firma

EDMUND MAUTHNER,

prăvălie de semințe a curții cesaro-regese.
în Budapesta.

Comptuarul și) VII. Strada Rottenbiller 83
Magaziul) stațiunea tranvaiului electric.

Localul de vânzare) VI. Strada Andrassy 23.
vis-à-vis cu opera reg.

Catalogul principal de 226 pagini la cerere
572 4-10 se trimite gratis și franco.

Institut de cură.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace
de lecuire:

Scaldă cu lumină electrică:

În nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în
cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în
mănuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în
sanatoriul. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament
nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului,
podagrei, boalelor de nervi, audațiunii, boalelor de sânge, pentru
vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un
bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprind și cura de apă rece necesară). Cei cu
boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii reapți pentru această
cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femeiești, anemie și reumatism. 15
bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și orga-
nice, inimă îngrășată, vasele de sânge încropate, lenevirea intestinelor,
anemie, nervozitate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite
la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid carbonic: pentru casurile mai grave de
boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervozitate, slă-
bire de nervi, ipocondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustanț,
și lecuirea morfismului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalajiți: în cameră de inhalațiți, contra boalelor de gât și de
plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica svedeză pentru copii, contra îngustimii pieptului,
boalei de cord și cocoase; pentru grăsimea cordului, boale de intestine
și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară
dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care
bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele.
Orice faptuire se întâmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara;
ordinațiunii dim. dela oarele 8-9, d. am. dela 2-4

Dr. H E C H T, 541 6—

Arad, Strada Krinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de
Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu cărți geografice	—	—70
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80,,
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2,50
7.) „Războiul pentru neatârnată“ de George Coșbuc.	—	1,20
8.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.—
9.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3,60
10.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1,60
11.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.—
12.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Școopol,	—	1,50
13.) Instrucțiuni populare populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	1,20
14.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preludiv tradusă de Il. Chendi și C. Sandu după Hermann Sudermann	—	2.—
15.) Henric Ibsen „Ziua Invierei“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de Il. Chendi și C. Sandu	—	1.—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.